В която се разказва за неговия чудноват живот в родината и за удивителните му приключения в далечни и непознати страни. „На всички деца — деца по възраст и деца по сърце, посвещавам тази книга.”

Първа глава

Пудълби

Едно време — отдавна, много отдавна; още когато бабите и дядовците ни били деца — имало един доктор; името му било Дулитъл.

— Джон Дулитъл, Д. М. „Д. М.“ означава, че бил истински доктор по медицина и страшно учен човек.

Този доктор живеел в едно малко градче, наречено Пудълби, край блатото. Всички в Пудълби — и млади, и стари — го знаели добре. И щом го зърнели по улицата, нахлупил високия си цилиндър, всички казвали: „Вижте, вижте — докторът минава! Много учен човек, брей!“

А кучетата и децата хуквали подир него; дори и гарваните, свили гнезда в църковната камбанария, започвали да грачат и да кимат с глава. Къщата му на края на града била мъничка, ала градината била голяма, с широка ливада, с каменни пейки и плачещи върби, надвиснали над тях. Сестра му, Сара Дулитъл, гледала домакинството, но за градината си докторът се грижел сам. Дулитъл много обичал животните и отглеждал немалко от тези свои любимци. Освен златните рибки в басейна в края на двора той имал зайци в килера, бели мишки в пианото, една катеричка в долапа за чаршафи и в шкафа — един таралеж. Имал си още крава с теле, един стар, куц, двадесет и пет годишен кон, пилета, гълъби, две агнета и много други животни. Но от всички най обичал гъската Даб-Даб, кучето Джип, прасенцето Гъб-Гъб, папагалката Полинезия и бухала Ту-Ту. Сестра му Сара много се ядосвала на животните и все мърморела, че ѝ цапат къщата. А пък един ден някаква възрастна дама, болна от ревматизъм, дошла да се прегледа при доктора, но за беда седнала, без да види, върху таралежа, който спял на канапето, и вече не стъпила при Дулитъл, а предпочитала да се трепе всяка събота чак до град Оксънторп, на цели десет мили от Пудълби, при друг някакъв лекар. Тогава сестра му Сара Дулитъл отишла при доктора и викнала:

— Джон, как искаш болните да идват при тебе, като си напълнил къщата с гадини? Кажи ми, кой ще си избере за доктор човек, чиято гостна гъмжи от мишки и от таралежи? Това е четвъртият пациент,

пропъден от твоите животни. Господин Дженкинс и пасторът се кълнат, че нямало и да минат край нашата къща, ако ще да умирали от болка. От ден на ден обедняваме. Ако вървим по този път, нито един виден човек няма да те повика, за да го лекуваш.

— Но какво да правя, като обичам животните повече от видните хора? — отвърнал докторът.

— Съвсем си се побъркал — изфучала сестра му и излязла от стаята.

И тъй, с течение на времето докторът събирал все повече и повече животни; а хората, които търсели помощта му, ставали все по-малко и по-малко. Докато най-сетне не останал ни един — с изключение на Продавача на котешка храна, който обичал всички видове животни. Но Продавача на котешка храна бил беден, разболявал се само веднъж в годината, по Коледа, и тогава давал на доктора шест пенса за шише лекарство. А шест пенса никак не стигали, за да се преживее цяла една година — дори и в ония отдавнашни дни; и добре, че докторът имал нещичко в спестовната си касичка, иначе кой знае какво щяло да се случи. Той продължавал да събира все повече животни, а храната им струвала пари. И тъй, спестеното ставало все по-малко и по-малко. Тогава продал пианото и преместил мишките в чекмеджето на бюрото. Но парите от продажбата също започнали да се свършват, затова продал и кафявия си празничен костюм и продължавал да обеднява все повече и повече.

И сега, когато вървял по улицата, нахлупил високия си цилиндър, хората си шушукали: „Гледайте, минава Джон Дулитъл, Д. М.! Някога той беше най-известният доктор в Западния край, а вижте го сега! Няма пукната пара и чорапите му — дупка до дупка!“

Ала кучетата, котките и децата все тъй тичали подир него и го следвали през целия град — също както на времето, когато бил богат.

***

Втора глава

Езикът на животните

Един ден докторът седял в кухнята и си приказвал с Продавача на котешка храна, който бил дошъл да си прегледа болния стомах.

— Я ми кажи ти, защо не спреш да лекуваш хора и не вземеш да лекуваш само животни? — попитал Продавача на котешка храна. Папагалката Полинезия седяла до прозореца, наблюдавала дъжда и си тананикала някаква моряшка песен. Сега тя млъкнала и се заслушала в разговора.

— Слушай, докторе — продължил Продавача на котешка храна, — та ти знаеш всичко за животните — знаеш много повече и от ветеринарите дори. Тази книга, дето я написа — за котките, ами че тя е просто чудесна! Аз не мога ни да пиша, нито да чета — иначе и аз щях да понапиша някоя и друга книжка, ама жена ми Теодосия, виж — тя е учена жена, та тя ми прочете книгата ти. Слушай, ама много е хубава бе — много е хубава. Сякаш ти самият цял живот си бил котка. Тъй добре ги разбираш. И освен туй знаеш ли какви пари ще паднат от лекуване на животни? Луди пари! Ще ти пращам всички старици с болни котки и кучета. Ако ли пък няма достатъчно болни, ще им слагам нещичко в храната, та да се разболяват — сещаш ли се?

— О, не, не! — прекъснал го докторът. — Да не си посмял! Това ще е ужасно.

— Е, не истински да се разболяват — обяснил Продавача на котешка храна. — Просто ще им тургам нещичко, колкото малко да се омърлушат. Но, както казваш, може пък да не е честно към самите животни. Ама те тъй или иначе си се разболяват, докторе, защото стариците вечно ги тъпчат. Я слушай, та нали и всички фермери от околията с куци коне и хилави агнета ще ги водят при тебе? Хайде, стани животински доктор.

Щом Продавача на котешка храна си отишъл, папагалката прехвръкнала от прозореца при доктора и му казала:

— Човекът е прав. Точно тъй трябва да постъпиш. Стани животински доктор. Откажи се от тия глупави хора, щом нямат ум да разберат, че си най-добрият доктор на света. Заеми се с

животните — те поне ще могат да те оценят. Стани доктор на животните.

— Е-хе, животински доктори колкото щеш — промърморил Джон Дулитъл и започнал да изнася саксиите на прозоречния перваз, да ги пои дъждът.

— Да, колкото щеш — отвърнала Полинезия. — Ама ни един не струва пукната пара. Чуй сега, докторе, аз да ти кажа нещо. Ти знаеш ли, че животните могат да говорят?

— Знам, че папагалите могат да говорят — отвърнал докторът.

— Е, да, ние, папагалите, владеем два езика — езика на хората и езика на птиците — гордо обяснила Полинезия. — Като ти кажа: „Поли иска курабийка“, ти ме разбираш. Но я чуй това: „Ка-ка ой-е, фи-фи?“

— Божичко! — възкликнал докторът. — Какво значи то?

— То значи: „Истина ли вече кашата?“ на птичешки.

— Майчице! Какво ми говориш! — промълвил докторът. — Ти никога не си приказвала така с мен.

— Да речем, че бях опитала — каква полза? — отвърнала Полинезия и почистила няколко трошици от лявото си крило. — Нищо нямаше да разбереш.

— Кажи ми още, кажи ми още — развълнувано извикал докторът и като изтичал до бюфета, измъкнал от чекмеджето тефтерчето за сметки и един молив. — Само че бавничко, да мога да записвам. Интересно, много интересно — нещо съвсем ново. Хайде сега започни от птичешката азбука, но по-бавничко. Ето тъй докторът научил, че животните си имат свой език и разговарят помежду си. През целия този следобед, докато навън се сипел дъжд, Полинезия седяла на кухненската маса и му изреждала птичешки думи, които той записвал в тефтерчето. По време на чая, когато кучето Джип влязло в стаята, папагалката казала на доктора:

— Виж, той ти говори.

— А на мен ми се струва, че си чеше ухото — рекъл докторът.

— Но животните говорят не само с уста — извикала папагалката възмутено. — Те говорят и с уши, и с крака, и с опашки — с всичко. Понякога те не желаят да вдигат шум. Виждаш ли го сега как присвива едната си ноздра?

— Какво значи това? — попитал докторът.

— То значи: „Не виждаш ли, че дъждът спря?“ — превела Полинезия. — Задава ти въпрос. Кучетата почти винаги задават въпросите с носа си.

Не минало време и с помощта на папагалката докторът изучил езика на животните тъй съвършено, че сам вече можел да разговаря с тях и да разбира всичко, което му казват. И тогава съвсем престанал да лекува хора.

Щом Продавача на котешка храна разгласил, че Джон Дулитъл смята да стане животински доктор, стариците започнали да му носят любимите си котета и кучета, заболели от преяждане; а фермерите изминавали дълъг път, за да му доведат болните си крави и овце.

Веднъж му докарали един впрегатен кон, а бедното животно ужасно много се зарадвало, като разбрало, че докторът знае да говори по конски.

— Повярвай ми, докторе — оплакал се конят, — оня ветеринар, ей там зад хълма, направо нищо не разбира. Вече цели шест седмици знаеш ли от какво ме лекува? От ревматизъм! Пък на мене ми трябват само очила. Започнал съм да ослепявам с едното око. Не виждам защо и конете да не носят очила като хората. А оня глупак зад хълма не ми и погледна очите. Само ме тъпче с разни огромни хапове. Опитах се да му обясня; ала той не разбира нито дума конски. А пък на мен ми трябват само очила!

— Да, да — точно така — успокоил го докторът. — Веднага ще ти дам очила.

— Ако може да са като твоите — казал конят, — само че зелени. Ще ми пазят очите, като орем Петдесетакрово поле.

— Бъди спокоен — отговорил докторът. — Щом искаш зелени — зелени.

— Знаеш ли, сър, къде е бедата — разприказвал се конят, докато докторът го изпращал до външната врата, — бедата е в това: всеки си въобразява, че може да цери животните, и то само защото животните не се оплакват. А за да лекуваш животни, се иска да си много по-умен, отколкото за да лекуваш хора, тази е истината. Момчето на моя фермер например си въобразява, че много разбира от коне. Само да го видиш —лицето му е толкова тлъсто, че сякаш е

без очи — а пък умът му е колкото орех. Та то миналата седмица се опита да ме наложи с хардал.

— Къде ти го сложи? — заинтересувал се докторът.

— А, не го сложи никъде — отвърнал конят. — Само се опита. Изритах го в блатото.

— Виж ти, виж ти! — възкликнал докторът.

— Аз иначе съм кротко същество — рекъл конят — и много им търпя на хората — мъчно се ядосвам. Но вече ми беше накипяло от ветеринаря с неговите глупави хапове. А когато и този червендалест дебелан започна да ме закача, не издържах.

— Много ли го нарани? — попитал докторът.

— О, не — отвърнал конят. — Ритнах го точно където трябва. Сега ветеринарният го лекува. Кога ще са готови очилата?

— През другата седмица — обещал му докторът. — Ела във вторник. Довиждане!

И Джон Дулитъл приготвил едни хубави, големи зелени очила, а впрегатният кон престанал да ослепява с едното око и започнал да си гледа хубаво, както преди. Не минало време и вече никой не се учудвал, като срещал домашни животни с очила в околностите на Пудълби и скоро всички забравили какво е това сляп кон. Тъй ставало и с другите животни, които му водели. Още щом разбирали, че той говори на техния език, те му казвали къде точно ги боли и какво чувстват, а за него пък било лесно да ги излекува. После всяко от тези животни се връщало в къщи и разказвало на своите братя и приятели за доктора с малката къщичка в голямата градина, който наистина можел да лекува. И щом някое животно се разболеело — не само коне и крави, и кучета, а и животинките от полята, като например полската мишка и водния плъх, язовеца и прилепа, всички веднага пристигали в къщичката му в края на града, тъй че голямата му градина била вечно препълнена с животни, които чакали реда си да влязат при него.

Толкова различни били животните, които идвали да ги лекува, че той се принудил да направи специални врати за всеки различен вид. И тъй, над официалния вход сложил надпис „ЗА КОНЕ“, над черния вход закачил „ЗА КРАВИ“, на кухненската врата изрисувал „ЗА ОВЦЕ“. За различните животни имало различни врати — дори за мишките имало едно мъничко тунелче в килера и там, наредени на

опашка, те търпеливо чакали реда си при доктора. Така че само за няколко години всичко живо около Пудълби вече познавало Джон Дулитъл, Д. М. А птиците, които прелитали през зимата в южните страни, разправяли на тамошните животни за чудния доктор от Пудълби край блатото, който разбирал техния език и им помагал в беда. Ето как той станал известен сред животните из целия свят, много по-известен дори, отколкото сред хората в своя Западен край. Това го карало да се чувства щастлив и доволен от живота си. Един следобед докторът си пишел в някаква книга, а Полинезия седяла на любимото си място край прозореца и наблюдавала как вятърът разхвърля листата из градината. Изведнъж тя високо се изсмяла.

— Какво има, Полинезия? — попитал докторът и вдигнал глава от своята книга.

— Мислех си нещо — отвърнала папагалката и продължила да гледа през прозореца.

— Какво си мислеше?

— Мислех си за хората — казала Полинезия. — Хората страшно ме нервират. Смятат се за много умни. Е добре де! Този свят съществува вече от хиляди години, нали? А единственото от езика на животните, което хората са се научили да разбират, е, че когато кучето си завърти опашката, това означава „Много ми е драго!“ Смешно! Да, смешно! Ти си първият човек, който говори като нас. О, понякога хората просто ме вбесяват — а колко са важни само, когато заприказват за „безсловесните“ животни! Безсловесни! Глупости! Ами че лично аз познавах един папагал, който знаеше да казва „Добро утро“ по седем различни начина, без дори да си отвори устата. Говореше на всички езици — знаеше чак и старогръцки. Купи го един професор с дълга бяла брада. Но той избяга. Каза ми, че старецът говорел лошо старогръцки и той просто не можел да издържа, като го слушал как погрешно преподава на учениците си. Често си мисля къде ли е сега. Тази птица знаеше географията по-добре и от най-учения човек. Човеци — боже мой! Предполагам, че ако някога хората се научат да летят — като всяко най-просто сивичко врабче, — устата им ще се разчекнат от хвалби!

— Ти си много мъдра стара птица — казал докторът. — На колко си години всъщност? Знам, че папагалите и слоновете понякога живеят до най-дълбока старост.

— Не мога точно да ти кажа — отвърнала Полинезия. — Трябва да съм на сто осемдесет и три или на сто осемдесет и две. Нещо такова...

Продължението на историята можете да прочетете ТУК.

Материала подготвиха: Дарина Маркова и Десислава Бейска

Провери: Диляна Гаджева